A teremtés dicsérete – Kiállítás Weöres Sándor és Illés Árpád alkotói kapcsolatáról

2013/09/17 - 2013/11/17

WEÖRES SÁNDOR
ILLÉS Á.
A TELJESSÉG FELÉ
„MÓRICZ ZSIGMOND" KÖNYVKIADÓ VÁLLALAT

[1]A költő és a festőművész barátságát, közös, egymás által ihletett alkotásaikat mutatja be a szeptember 17. és november 17. között látható kiállítás.

U amikor már megkapta a pontokat
és Ü lett.
ILLÉS ÁRPÁD

[2]Az Országos Széchényi Könyvtár Weöres Sándor születésének 100. évfordulójára emlékező rendezvényei szeptember 17-én (kedden) kezdődnek:
17 órakor Tolnai Ottó nyitja meg a költő és a festőművész barátságát, alkotó együttműködését bemutató kiállítást, melyen a közönség által még soha nem látott Weöres-kéziratok, rajzok, izgalmas dedikációval útjukra bocsátott kötetek, ritkán látható Illés Árpád-festmények és metszetek gazdag kollekciója kerül egy térbe, föltárva és értelmezve a két életmű metszéspontjait.

Szeptember 17-től elérhető a rendezvénysorozatot kísérő tematikus honlap [3] is, ahol a látogatók megtekinthetik a kiállítás válogatott darabjait, tájékozódhatnak a tárlatvezetések időpontjáról, és részesei lehetnek a lezajlott pódiumbeszélgetéseknek is)

Az 1929/30-as tanévet Weöres a Révai Miklós Reálgimnázium tanulójaként kezdte meg Győrben. Egy rokon hölgy buzgalmának köszönhetően az ifjú költő hamarosan megismerkedett a nála alig idősebb képzőművész Illés Árpáddal, aki ekkor már Rudnay tanítványa volt a főiskolán, de a szünidőket Győrben töltötte. A fiatalok között ekkor alakult ki az a barátság, mely halálukig kitartott, hol játékos, garabonciás kalandokra csábítva, hol komoly közös munkákra ösztökélve őket. Életük utolsó évtizedeiben pedig az egymás munkáira reflektáló alkotásokban felragyogva.
Illés Árpád 1935 után Weöresnek több könyvét tervezte és illusztrálta, majd hamarosan valódi közös munkákba kezdtek. Természetüknél fogva ilyenek a színpadra szánt darabok. Elkészült A holdbeli csónakos Illés színpadi terveivel, abszurd játékuk, a Tyunkankuru Illés jelmezterveivel; de nagy elhatározással fogtak bele a csak maguk számára készülő „kék, barna és sárga könyvbe” is, amelyekbe az elgondolás szerint Illés rajzai és Weöres szövegei felváltva kerülnek, hogy végeredményként egy közös korpuszt alkossanak.

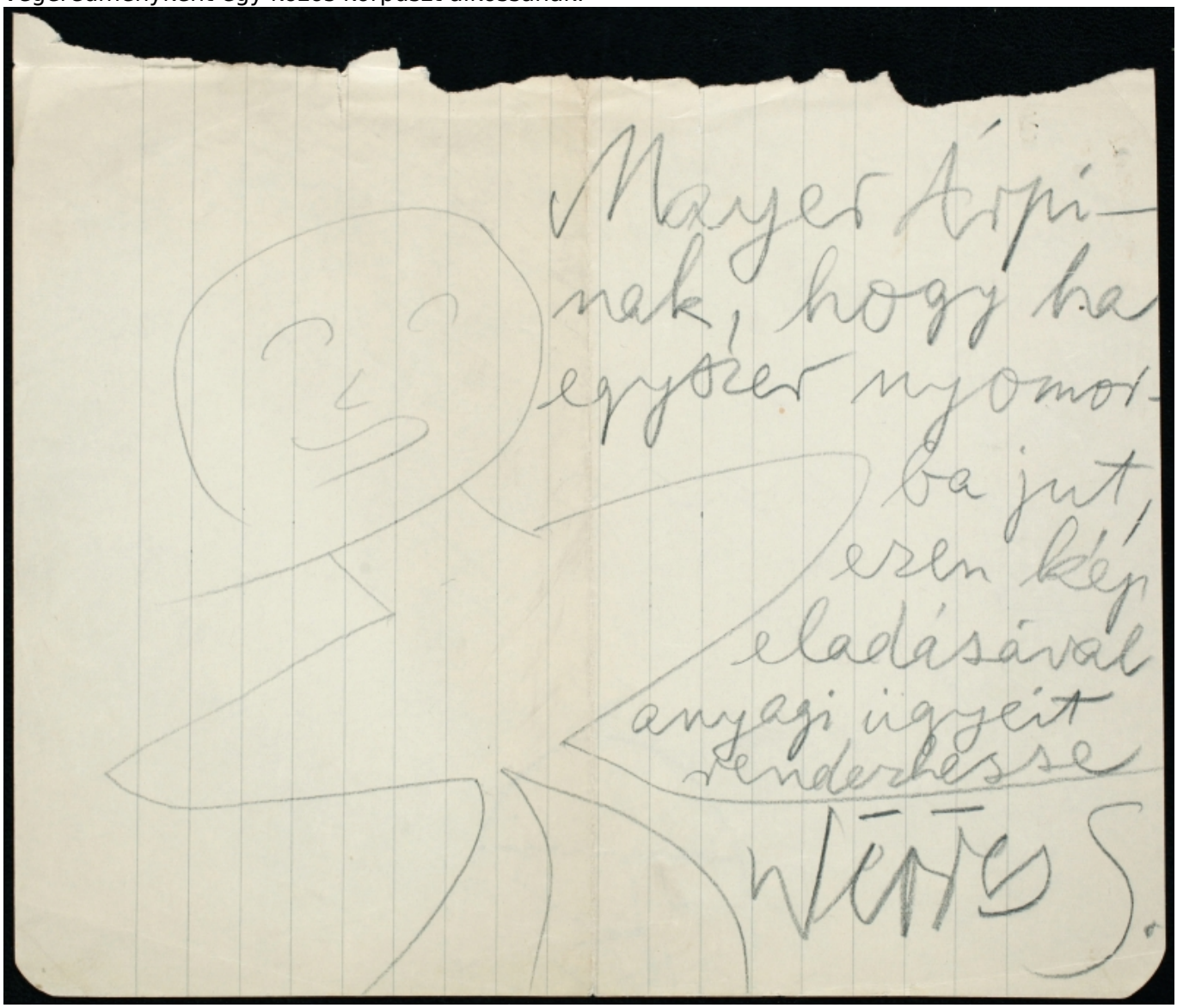

[4]Weöres Pestre költözése magával hozta a levelezés megszűnését, és úgy tűnik, a korábbi két évtized szoros „mindennapi” együttléte is eloldódott. Átadta helyét egy alkotói értelemben sokkal intenzívebb közelségnek, mely elsősorban Illés Árpád művészi „fordulatának” köszönhető, aki az 1960-as évekre alakította ki összetéveszthetetlen képi világát. Weöres-versek születtek Illés-festményekre és Illés-képek a költő szövegeire.

Nyilatkozataik, teoretikus megnyilvánulásaik egészen pontosan rávilágítanak erre az alkotáslélektani, alkotástechnikai közelségre, és megfogalmazzák a műalkotásról mint a világban megjelenő, alkotott és újrateremtett, sajátos valóságról kiérlelt gondolataikat.
„Sültrealizmus” – mondja Weöres, amikor szürreálisnak aposztrofált verseiről kérdezik, amit már jóval korábban, A vers születése című disszertációjában is kifejtett: a mű teremtés voltának van igazságtartalma. Teremtés, de „csak a rendelkezésre álló tárgyi és szellemi elemek felhasználásával készülhet a műve, a semmiből valamit nem alakíthat”. Erre felel Illés Árpád 1978-as életút-interjújában: „Semmit nem lehet kitalálni, csak azt, ami van”.

WEÖRES SÁNDOR

BOLOND ISTÓK

ELBESZÉLŐ KÖLTEMÉNY PRÓZÁBAN

Erzsinek
hálával hogy megfésült
Sanyi.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

[5]Alkotástechnikai közelségüknek bizonyos értelemben kulcsa egy harmadik művészeti ághoz, a zenéhez való viszonyuk. Weöres verselméleti gondolkodásának kezdettől fogva központi kategóriája a zeneiség kérdése, munkáinak elsődleges építőelemei zenei elemek, ritmus, tónusok, motívumok, hangzás, a legrövidebb verssortól a nagy ívű kompozíciókig. Illés megrögzött zenehallgató, zene mellett fest, és jeles kortárs zeneszerzőkkel kerül kapcsolatba, akik műtermét látogatják, és munkáit szívesen használják fel lemezborítóikon. Ez kizárólag azért történhet, mert Illés az utolsó két évtized pszeudo-szürrealista alkotásaiban ugyancsak „zenei” módon építkezik: színek és formák ritmusa, harmóniák, akkordok, összhangzásokból játékosan vagy éppen ironikusan kimozdított „hangok”, visszatérő motívumok variációi képzik meg titokzatosan a műveit.

Mindketten beszélnek magáról az alkotási folyamatról, arról, hogyan születik a mű. Az említett formákról, ritmusokról, akkordokról, szépségről, a valóság elemeinek alkalmazásáról, eljutva egészen a mű kapujáig. Ezen belépni az értelmezés esendő szavaival nehéz. A munka feldúsul, megmagyarázhatatlan módon jelentéssel telítődik. Az alkotó számára is titokzatosan megszületik a mű: a teremtett valóság.

Weöres Sándor és Illés Árpád egymás közelében, ihletésében megszületett munkáiról gondolkodva szükségképpen megfogalmazódnak a két életrajz metszéspontjai, közeledések és távolodások. Még inkább szükségszerűen rendeződnek egymás mellé azok az alkotások, amelyek formai-tartalmi jegyeikkel hatással voltak a másik alkotó munkáira, valamint közös munkáik is. Kiállításunk ebben a felfogásban igyekszik végiggondolni és bemutatni a két alkotó teremtő barátságát.

[6]A kiállítás megnyitását követően podiumbeszélgetés-sorozatot [7] indítunk, mely havi rendszerességgel – tágasabban rátekintve a két életműben megfogalmazódó alkotói kérdésekre – kép és szöveg, irodalom és társművészetek kapcsolatát járja körül, különös tekintettel a 20. századi és kortárs magyar művészetre.

A kiállítás 2013. szeptember 17–november 17. között tekinthető meg keddtől szombatig 10 és 18 óra között az Országos Széchényi Könyvtár Corvina termeiben. Belépőjegy: 400 Ft. A kiállítás megtekintése olvasóinknak ingyenes.

2013. október 1, 2, 4, 8, 9, 11, 15, 16, 18, 22, 25-én, 13 órai kezdettel a Múzeumok Őszi Fesztiválja keretében rendhagyó tárlatvezetéseket tart a kiállításban Földesi Ferenc irodalomtörténész, az OSZK Kézirattár vezetője.

A belépőjegy ára, amely tartalmazza a tárlatvezetés díját is ezekben az időpontokban: 400 Ft/fő

Részvételi szándékát kérjük, jelezze a pr@oszk.hu [8] címen, vagy hétfőtől csütörtökig 9-16 óra között, pénteken 9-14 óra között a 06 1 224 3745-ös telefonszámon, a programot megelőző nap déli 12 óráig.

Letölthető fotó 1 [9]
Letölthető fotó 2 [10]
Letölthető fotó 3 [11]
Letölthető fotó 4 [12]
Letölthető fotó 5 [13]
Letölthető fotó 6 [14]
Letölthető fotó 7 [15]
Letölthető fotó 8 [16]
Letölthető fotó 9 [17]
Letölthető fotó 10 [18]
Letölthető fotó 11 [19]
2013/09/05 - 16:05

Forrás webcím: https://oszk.hu/kiallitasok/weores-illes-kiallitas

Hivatkozások:
[1] https://oszk.hu/sites/default/files/weores-illes-teljesseg.jpg
[2] https://oszk.hu/sites/default/files/weores-u-lett.jpg
[3] http://weores-illes.oszk.hu/
[4] https://oszk.hu/sites/default/files/weores_rendezhesse.jpg
[5] https://oszk.hu/sites/default/files/weores-illes-fesu.jpg
[6] https://oszk.hu/sites/default/files/weores-illes-holdbeli.jpg
[7] http://www.oszk.hu/rendezvenyek/teremtes-dicserete
[8] mailto:pr@oszk.hu
[9] https://oszk.hu/sites/default/files/weores-illes-kiallitas-oszk-001.JPG
[10] https://oszk.hu/sites/default/files/weores-illes-kiallitas-oszk-002.JPG
[11] https://oszk.hu/sites/default/files/weores-illes-kiallitas-oszk-003.JPG
[12] https://oszk.hu/sites/default/files/weores-illes-kiallitas-oszk-004.JPG
[13] https://oszk.hu/sites/default/files/weores-illes-kiallitas-oszk-005-.JPG
[14] https://oszk.hu/sites/default/files/weores-illes-kiallitas-oszk-006.JPG
[15] https://oszk.hu/sites/default/files/weores-illes-kiallitas-oszk-007.JPG
[16] https://oszk.hu/sites/default/files/weores-illes-kiallitas-oszk-008.JPG
[17] https://oszk.hu/sites/default/files/weores-illes-kiallitas-oszk-009.JPG
[18] https://oszk.hu/sites/default/files/weores-illes-kiallitas-oszk-010.JPG
[19] https://oszk.hu/sites/default/files/weores-illes-kiallitas-oszk-011.JPG
[20] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/kiallitas-archivum-2013